

Om Spør advokaten

Astrid Foyen-Bruun er advokat og partner i EY Law. EY Law tilbyr tjenester innen et bredt spekter av forretningsjus, og i denne spalten vil Astrid svare på spørsmål knyttet til hele EY Laws fagområde.

Advokat Ingrid R. Kaalstad bidro med svaret i temaet som ble tatt opp denne gangen.

Har du spørsmål som også kan være av interesse for Revisjon og regnskaps lesere, kan disse sendes: astrid.foyn-bruun@no.ey.com. I utgangspunktet vil kun spørsmål som kommer på trykk bli besvart.

Revisors profesjonsansvar og rådgivning

Hvor langt strekker revisors ansvar seg når revisors oppdrag kun består i å avgi bekreftelser i forbindelse med kapitalendringer eller omorganiseringer der revisors bekreftelse er et krav?

Utgangspunktet – revisorlovens § 8–1

Det følger av revisorloven § 8–1 at revisor plikter å erstatte skade som denne forsettlig eller uaktsomt har voldt under utførelsen av sitt oppdrag. Revisors profesjonsansvar er strengt, og strekker seg også ut over det konkrete oppdraget revisor har. Dersom revisor utfører tilleggstjenester i tilknytning til et revisjonsoppdrag, gjelder også det strenge profesjonsansvaret, på samme måte som ved alminnelig revisjon.

Feil eller unnlatelse

Revisors ansvar kan oppstå både ved feil i utførelsen av arbeidet eller som følge av unnlatelse av bestemte handlinger eller rådgivning fra revisors side. Ved avgjørelsen av om det foreligger erstatningsbetingende ansvar for revisor, må det vurderes om det er noe å bebreide revisor for at han ikke har handlet annerledes. En viss kritikkverdig adferd kan aksepteres, men ved feil eller manglende skatte- og avgiftsrådgivning er det lett for revisor å komme i ansvar. Spørsmålet er hvor langt ansvaret strekker seg når revisors konkrete oppdrag består i å avgi en særattestasjon. Plikter revisor da å gi råd om den skattemessige behandlingen av uttaket?

Eksempel – begrenset oppdrag, men stort ansvar

Spørsmålet ble behandlet i en nylig avsagt lagmannsrettsdom, med referanse LB-2017–109 287 (avsagt 4.1.2019 – ikke rettskraftig). I den konkrete saken besto revisors oppdrag

i å avgi særattestasjoner i forbindelse med flere kapitalnedsettelse i et større familiekonsern. Revisors oppdrag var i utgangspunktet avgrenset til å avgi attestasjoner, det vil si å bekrefte at det var dekning for selskapets bundne kapital etter kapitalnedsettelsen.

Aksjonærene ble bistått av et advokatfirma i forbindelse med en større omorganisering som kapitalnedsettelsene var en del av. I tillegg drøftet aksjonærene kapitaluttakene med en pensjonert revisor og styremedlem i et av familieselskapene, som også var venn av eierfamilien.

Trodde uttak var skattefrie

Aksjonærene trodde at uttakene var skattefrie, da de la til grunn at den kapitalen som ble tatt ut, var å anse som skattemessig innbetalt kapital. Etter at kapitalnedsettelsene var trådt i kraft, og over 40 millioner kroner var tatt ut fra hver av de fire eierselskapene, vedtok skattekontoret å endre ligningen for de aktuelle eierselskapene og beskatte kapitaluttaket. Den alt vesentlige del av kapitalen som ble tatt ut, var å anse som skattemessig oppjent, ikke innbetalt kapital.

Aksjonærene rettet deretter et erstatningskrav mot selskapenes revisor for dekning av skattekravet, med påstand om at revisor skulle ha opplyst dem om at uttaket ville være skattepliktig.

Revisor hevdet at aksjonærene selv hadde kunnskap om skattereglene, at de selv hadde gjort konkrete undersøkelser, blant annet ved diskusjoner med familievennen som var revisor, og at det lå utenfor deres oppdrag å gi skatteråd i den konkrete saken.

Et strengt helhets- og omsorgsansvar Borgarting lagmannsrett var ikke enig i at disse omstendighetene fritok revisor

for ansvar. Retten la til grunn at revisor har et strengt helhets- og omsorgsansvar for sine kunder. Ansvaret gjelder både i forbindelse med alminnelig revisjon og for andre tilleggsoppdrag.

Kapitalnedsettelsene var av en slik art og størrelse at revisor burde ha vurdert nærmere de skattemessige sidene av dem, selv om deres oppdrag ikke konkret besto i å gi skatteråd. Om ikke annet skulle de ha presisert overfor kunden at dette *ikke* var vurdert, og forsikret seg om at kunden selv undersøkte dette.

Skulle ha påpekt

I tråd med tidligere praksis fra Høyesterett, skulle en slik påpekning ha vært gjort «utvetydig og med tyngde», den skulle ha vært gitt skriftlig og slik at også de andre involverte rådgiverne ble gjort oppmerksomme på at dette ikke var vurdert.

Erstatningen ble i den konkrete saken avkortet med 50 % siden retten mente at aksjonærene også skulle ha gjort mer for å forsikre seg om de skattemessige virkningene, og derfor ble ansett for å ha medvirket til tapet som oppsto.

Husk skriftlighet av presiseringer og avgrensning av oppdrag

Den aktuelle dommen er anket til Høyesterett, og er derfor ikke rettskraftig avgjort. Den belyser likevel at revisors profesjonsansvar er strengt. Retten omtaler det som et «*helhets og omsorgsansvar som strekker seg utover det konkrete oppdraget*».

For å unngå å komme i ansvar for unnlatelse av å involvere seg i tilknyttede områder, er det derfor viktig for revisor å avgrense og presisere sitt oppdrag tydelig og dokumentere dette skriftlig, i oppdragsavtalen og øvrig kommunikasjon med kunden.